

Výročná správa za rok 2019 – zhrnutie

Právne upozornenie

Európska chemická agentúra nezodpovedá za použitie informácií z tohto dokumentu.

Europe Direct je služba, ktorá vám pomôže nájsť odpovede na vaše otázky o Európskej únii.

Bezplatné telefónne číslo (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Niektorí operátori mobilných sietí neumožňujú prístup k číslam začínajúcim sa 00 800 alebo takéto hovory spoplatňujú.

Publikácia je výťah z výročnej správy agentúry ECHA za rok 2019.

Obsahuje predslov a zhrnutie správy.

Celá správa je k dispozícii v angličtine na adrese:

echa.europa.eu/about-us/the-way-we-work/plans-and-reports

Viac informácií o Európskej únii je k dispozícii na internete (<http://europa.eu>).

Výročná správa za rok 2019 – zhrnutie

Referenčné číslo: ECHA-20-B-06-SK

ISBN: 978-92-9481-629-0

Kat. číslo: ED-BG-20-001-SK-N

DOI: 10.2823/75851

ISSN: 2363-0078

Dátum vydania: jún 2020

Jazyk: SK

© Európska chemická agentúra 2020

Obálka © Európska chemická agentúra

Ak máte otázky alebo poznámky týkajúce sa tohto dokumentu, pošlite ich cez formulár žiadosti o informácie (s uvedením referenčného čísla a dátumu vydania). Formulár žiadosti o informácie sa nachádza v časti „Kontakt“ na webovom sídle agentúry na adrese: <http://echa.europa.eu/contact>

Európska chemická agentúra

P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Fínsko

Predslov

ECHA začala v roku 2019 realizovať päťročný strategický plán so zameraním na hlavné regulačné procesy, maximalizovanie vplyvu a polozenie základov dlhodobej budúcnosti.

V tejto súvislosti sme začiatkom roka zmenili štruktúru agentúry, spojili a zosúlادili sme kompetencie zamestnancov a operačné úlohy, aby sme ťažili z lepšej efektivity a zvýšili dosah našej práce. Vďaka zavedeným zmenám sa zintenzívnila spolupráca a angažovanosť zamestnancov v agentúre, čo vedie k naozajstnému a významnému pokroku v práci, ktorú vykonávame s našimi partnermi, aby sme zabezpečili bezpečné používanie chemických látok.

Príkladom zlepšenia efektivity práce agentúry, ktorému predchádzalo vytýčenie priorit a zjednodušenie rozhodovacích procesov, je viac ako 300 kontrol úplného súladu vykonaných v uplynulom roku. V nadchádzajúcich rokoch bude aj naďalej našou prioritou kontrola rozsahu, v akom sú údaje, ktoré spĺňajú požiadavky na poskytovanie informácií a ktoré predkladajú registrujúci, potrebné na vyvodenie záveru, že látky sú bezpečné alebo majú škodlivé účinky na ľudské zdravie alebo životné prostredie a, ak je to potrebné, na iniciovanie opatrení manažérstva rizík.

Táto práca nadväzuje na druhé preskúmanie nariadenia REACH, ktoré uskutočnila Európska komisia, s ktorou sme vypracovali spoločný akčný plán hodnotenia. Tento plán predpokladá, že do roku 2027 agentúra preverí všetky registrácie v hmotnostnom pásme 1 – 100 ton predložené do konečného termínu registrácie a že bude skontrolovaný súlad všetkých látok, pri ktorých chýbajúce údaje zabránili vyvodiť záver o možných škodlivých účinkoch.

V prípade látok vzbudzujúcich veľmi veľké obavy je proces udelenia povolenia dôležitým a vplyvným nástrojom riadenia rizík. V roku 2019 sme dostali usmernenie Všeobecného súdu o procese udeľovania povolení a nadviazali sme na spätnú väzbu od našich zúčastnených strán a Európskeho parlamentu. Pri podpore a implementácii radu opatrení na zlepšenie zohrala aktívnu úlohu riadiaca rada. Výsledkom sú revidované formáty spôsobu predkladania stanovísk výborov ECHA, aby boli stručnejšie a konzistentnejšie.

Vytvorili sme akčný plán pre biocídy, aby sme proaktívne urýchlili kontrolný program. Tento plán navrhuje stanovovať prioritu látok, poskytovať podporu členským štátom a zracionalizovať hodnotenia a partnerské preskúmania.

ECHA dosiahla významný pokrok aj v preberaní nových úloh: vytváranie databázy látok vzbudzujúcich veľmi veľké obavy v tovaroch, príprava na spustenie online služby, ktorá poskytne spoločnostiam prehľad právnych predpisov EÚ týkajúcich sa ich látok (EUCLEF) a príprava na hodnotenie látok, ktoré prichádzajú do kontaktu s pitnou vodou.

Začiatkom roka sme zmenili štruktúru agentúry, spojili a zosúlادili kompetencie zamestnancov a operačné úlohy, aby sme ťažili z lepšej efektivity a zvýšili dosah našej práce.

Bjorn HANSEN
výkonný riaditeľ

Aby však ECHA mohla realizovať svoj expandujúci zákonný mandát a víziu, musí dopredu určiť a zhodnotiť požiadavky na zdroje potrebné na zabezpečenie prostriedkov na plnenie nových úloh.

Sharon McGUINNESS
predsedníčka riadiacej rady

Bezproblémová integrácia týchto zákonných mandátov a úloh do rastúceho portfólia agentúry je povzbudzujúca a ukazuje, že ECHA realizuje svoju víziu stať sa centrom poznatkov o udržateľnom zaobchádzaní s chemickými látkami, ktoré slúži v prospech rôznych politík EÚ a celosvetových iniciatív pre blaho občanov a životného prostredia.

Aby však ECHA mohla realizovať svoj expandujúci zákonný mandát a víziu, musí dopredu určiť a zhodnotiť požiadavky na zdroje potrebné na zabezpečenie prostriedkov na plnenie nových úloh.

V strednodobom horizonte musíme venovať pozornosť viacročnému finančnému rámcu EÚ a pretrvávajúcej neistote o finančných vplyvoch vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ.

Veríme, že vďaka našej novej organizácii a odhodlaným zamestnancom sme pripravení na nadchádzajúce roky. Na základe výsledkov dosiahnutých nielen v roku 2019, ale za posledných 112 rokov, môže a bude agentúra ECHA prispievať a pridávať hodnotu v oblasti politického programu EÚ, presnejšie zelenej dohody Komisie a pripravovanej stratégie pre chemikálie.

Presadzovanie bezpečného používania chemikálií

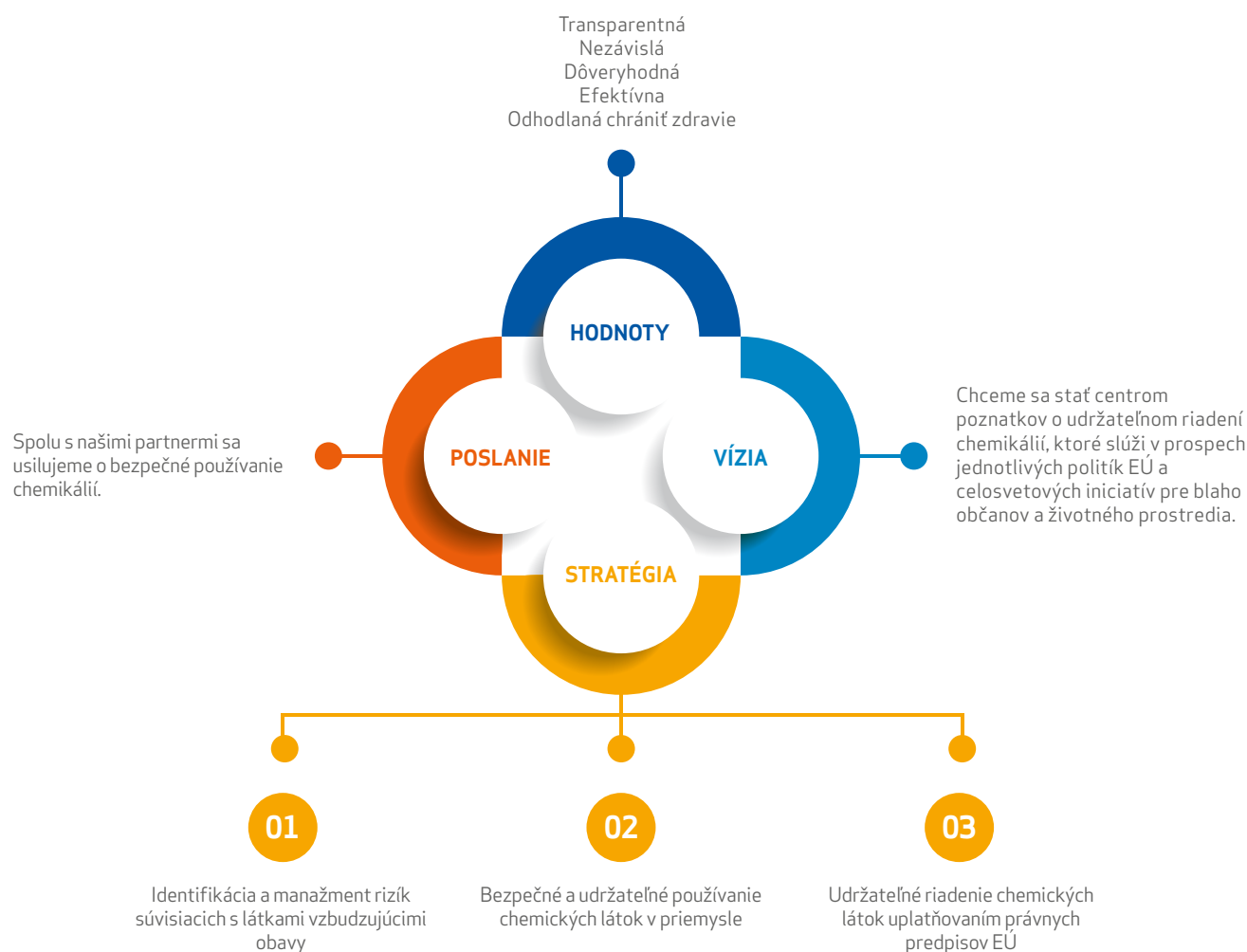

Zhrnutie

Rok 2019 znamenal začiatok nových politických priorít v súvislosti s európskou zelenou dohodou, so stratégiou rastu pre Európu, s Komisiou pod vedením Ursuly von der Leyenovej, so začiatkom päťročného strategického plánu agentúry na zlepšenie chemickej bezpečnosti, s prípravami na presťahovanie agentúry do nových priestorov a neistotou zúčastnených strán agentúry týkajúcou sa vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ.

Pomocou cenných výsledkov z druhého preskúmania nariadenia REACH¹ sme sa zamerali na priority v oblastiach, ktoré sú najdôležitejšie pri ochrane zdravia ľudí a predchádzaní škodám na životnom prostredí. Vznikol **nový strategický plán ECHA na roky 2019 – 2023** a tri strategické priority založené na kompetenciách zamestnancov agentúry a údajoch, ktoré zhromažďuje.

OBRÁZOK Č. 1: Poslanie, vízia a hodnoty ECHA

Prvou prioritou je dôsledné plnenie zverených úloh ako hlavná súčasť našej práce. V rámci druhej priority sa prostredníctvom zverených úloh zasadujeme za bezpečnejšie a udržateľnejšie používanie chemikálií v priemysle. Tretia priorita zastrešuje konzistentnosť zverených úloh s ďalšími právnymi predpismi EÚ o chemikáliách

¹ Všeobecná správa Európskej komisie o vykonávaní nariadenia REACH v praxi a preskúmaní určitých aspektov, COM(2018) 116 final

a poskytovanie našej vedeckej a technickej podpory pri medzinárodných činnostiach. Úspechy dosiahnuté vo všetkých troch oblastiach podporujú napredovanie smerom k cieľom OSN zameraným na udržateľný rozvoj².

Znamenajú:

- spoľahlivú základňu pri identifikácii látok a s nimi súvisiacich rizík, ktoré je potrebné riešiť,
- látky, o ktorých potrebujeme ďalšie informácie,
- spôsob, akým sa v priemyselnom odvetví prijímajú opatrenia na zabezpečenie bezpečného a udržateľného používania chemikálií
- oblasti, v ktorých agentúra prispieva k vyššej úrovni súdržnosti právnych predpisov EÚ o chemikáliách.

Zmena organizácie agentúry nadobudla účinnosť v roku 2019, čo viedlo k zblíženiu jednotlivých procesov, profitovaniu z lepšej efektivity a umožnilo zvýšiť vplyv ECHA³. Agentúra tým preukázala, že je pružná a dokáže vykonať podstatné a významné organizačné zmeny. Agentúra má k dispozícii obmedzené zdroje, preto sme museli presunúť prostriedky na prioritnú prácu, väčšinou na identifikáciu a riadenie rizík súvisiacich s látkami vzbudzujúcimi obavy (strategická priorita č. 1), čo znamená, že nám zostalo menej prostriedkov, ktoré sme mohli prideliť na iné prioritné oblasti.

Výsledky strategických priorít

1. Identifikácia a manažment rizík súvisiacich s látkami vzbudzujúcimi obavy

Práca agentúry v oblasti kontroly a prioritizácie pri viac ako 21 000 látkach⁴ preukazuje dobré napredovanie smerom k urýchleniu generovania údajov, označovaniu chemikálií a regulačnému opatreniu týkajúceho sa chemikálií vzbudzujúcich obavy o ľudské zdravie alebo životné prostredie. Od roku 2020 budeme môcť porovnávať výsledky s údajmi v roku 2019, ktoré predstavujú základnú úroveň, a informovať o dosiahnutom pokroku.

Látky vo vyššom hmotnostnom pásme, ktoré ešte nie sú priradené, budú zaradené do osobitnej prioritnej skupiny na základe toho, či sú prioritné pre riadenie regulačných rizík, momentálne majú nízku prioritu pre ďalšie regulačné opatrenie alebo si vyžadujú ďalšie údaje na posúdenie. Ak sú potrebné ďalšie údaje, látky podstúpia hodnotenie dokumentácie alebo látky. V súčasnosti je registrovaných asi 1 500 látok nad 100 ton ročne, pri ktorých je potrebných viac údajov, kým ich úrady priradia do skupiny⁵.

V priebehu roku 2019 bolo identifikovaných ďalších osem látok, ktoré boli zaradené do zoznamu látok navrhovaných na prípadné začlenenie do zoznamu žiadostí o povolenie. ECHA zároveň odporučila Komisii zaradiť do autorizačného zoznamu 18 látok. V zlepšovaní riadenia rizík v EÚ sa podarilo dosiahnuť hmatateľný pokrok, keďže členské štáty a ECHA predložili tri návrhy na obmedzenie a jeden návrh Komisia prijala. A napokon, Výbor pre hodnotenie rizík (RAC) prijal 51 stanovísk k otázkam klasifikácie a označovania.

2. Bezpečné a udržateľné používanie chemických látok v priemysle

Pri zaistení bezpečného používania chemických látok je rozhodujúce vytvorenie efektívnej komunikácie v oboch smeroch dodávateľského reťazca. ECHA spolupracuje s kľúčovými partnermi na určení potrebných zlepšení súčasného systému poskytovania vhodných bezpečnostných informácií o nebezpečných látkach a zmesiach. Našu prácu podporili aj hlavné politické zúčastnené strany a prechádzame do fázy vývoja. Cieľom týchto zmien je pomôcť podnikom využívať tieto informácie na efektívne plnenie ich cieľov podľa právnych predpisov o ochrane zdravia a bezpečnosti na pracovisku a životného prostredia.

2 <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals>

3 Pozri ďalej: Faktory záťaže a ukazovatele výkonnosti modelu riadenia výkonnosti agentúry (príloha č. 1).

4 Ďalšie informácie nájdete v časti „Generovanie, sledovanie a regulácia relevantných informácií o skupinách chemikálií, ktoré vzbudzujú obavy“.

5 Podrobné informácie sú uvedené vo výročnej správe agentúry o Integrovannej regulačnej stratégii.

3. Udržateľné riadenie chemických látok uplatňovaním právnych predpisov EÚ

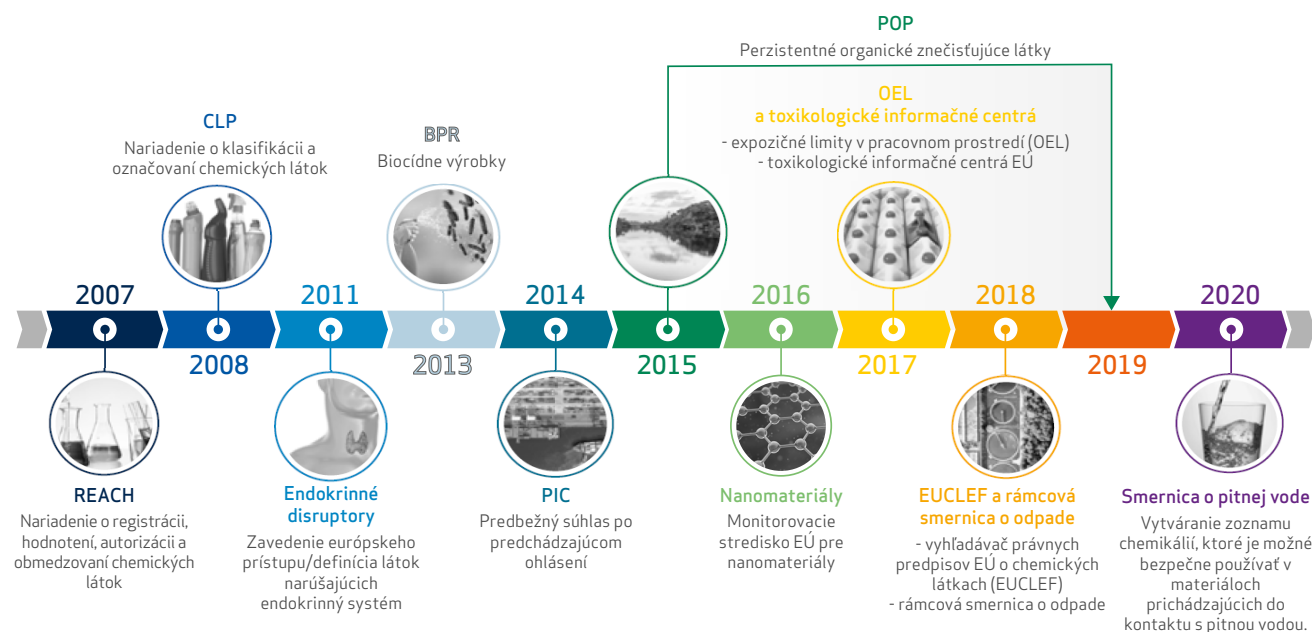
Práca zameraná na tento cieľ ukázala, akým spôsobom podporujú informácie, poznatky a kompetencie agentúry ECHA týkajúce sa bezpečného používania chemických látok implementáciu právnych predpisov EÚ. Výsledkom boli synergie na internej úrovni pri implementácii nových regulačných úloh i na externe v spolupráci s partnermi. Začlenením nových úloh do nášho portfólia, ako je napríklad databáza SCIP alebo prípravy na hodnotenie látok používaných v materiáloch, ktoré môžu prísť do kontaktu s pitnou vodou, sme ukázali, že máme právomoc a odborné znalosti na využitie skúseností získaných pri práci na nariadeniach REACH, CLP, BPR, PIC a POP. Agentúra môže uplatniť svoje vedomosti v nových oblastiach prostredníctvom využitia existujúcich IT platforiem, čím dosiahne úspory z rozsahu. Začali sa dlhodobé projekty, ako napríklad spoločné využívanie programu IUCLID ako služby s Európskym úradom pre bezpečnosť potravín (EFSA).

ECHA poskytla krátkodobú podporu Výkonnej agentúre pre spotrebiteľov, zdravie, poľnohospodárstvo a potraviny v súvislosti so službami ochrany údajov a partnerským hodnotením spoločných rizík s agentúrami pre životné prostredie v rámci zintenzívnenia spolupráce v EÚ a výmeny osvedčených postupov.

Podporné činnosti ECHA sú zamerané na udržateľné zaobchádzanie s chemickými látkami na celosvetovej úrovni. Začali sme vyvíjať strategický prístup k budovaniu kapacít v tretích štátoch, ktorý im pomáha rozvíjať systémy zaobchádzania s chemickými látkami schopné využiť Európske prístupy k riadeniu chemikálií a hodnoteniu rizík.

Celkovo sme efektívne a účinne plnili naše úlohy podľa nariadení REACH, CLP, BPR, PIC a POP i v nových oblastiach práce zameraných na toxikologické centrá, expozičné limity v pracovnom prostredí, rámcovú smernicu o odpade, vyhľadávač právnych predpisov EÚ o chemikáliách a monitorovacím strediskom EÚ pre nanomateriály.

OBRÁZOK Č. 2: Nové oblasti práce ECHA v priebehu rokov

Na rok 2019 sme vytýčili hlavné **operačné ciele**:

- Zaoberali sme sa informáciami, ktoré neboli v súlade s predpismi, a zaznamenali sme výrazný pokrok pri vytváraní potrebných informácií o nebezpečenstvách. Urýchlili sme hodnotenie dokumentácie a zaviedli sme ďalšie opatrenia na zvýšenie podielu kontrolovanej dokumentácie. V porovnaní s rokom 2018 sme

vykonali o 50 % viac kontrol látok ⁶ zameraných na úplný súlad. Vykonali sme 301 úplných kontrol týkajúcich sa 274 jedinečných látok a 89 cieľných kontrol na 64 jedinečných látkach. Úplné kontroly boli zamerané na dlhodobé účinky chemikálií, pričom väčšina z nich bola vykonaná v prípade vlastností dôležitých z hľadiska zdravia, ako je napríklad mutagenita a prenatálna vývojová toxicita, a z hľadiska životného prostredia, ako je napríklad dlhodobá toxicita pre vodné prostredie. Akčný plán spoločného hodnotenia Komisie a agentúry ⁷ sa stal základom získavania informácií o látkach v prípade, že nie je jasné, či sú bezpečné alebo nie.

- ECHA prijala opatrenia na objasnenie spôsobu, akým majú spoločnosti žiadať o povolenie, aby mohli pokračovať v predaji a využívaní svojich látok, keď budú zaradené do zoznamu žiadostí o povolenie. Súčasťou objasnenia je vysvetlenie žiadateľom, kedy majú poskytnúť plány náhrady a vytvorenie stručnejších a konzistentnejších možností, ktoré definujú hranice vytvárania vedeckých stanovísk výborov ECHA. Uvedené formáty stanovísk sme začali zavádzať do praxe a prijali sme pracovné postupy, ktoré nám umožňujú spracúvať veľký počet žiadostí o povolenie a zároveň zabezpečujú riadnu kontrolu rizík pre zdravie človeka životné prostredie a aby látky vzbudzujúce veľmi veľké obavy boli nahradené bezpečnejšími alternatívami.
- V roku 2019 pracovala ECHA na štyroch obmedzeniach zameraných na spôsob, akým pristupujeme k ohrozeniu života ľudí a životného prostredia. Dva prípady sú mimoriadne. V prvom prípade by mohli existovať inteligentnejšie alternatívy mikroplastov, ktoré sa zámerne pridávajú do niektorých výrobkov a nakoniec sa vo veľkých objemoch uvoľňujú do životného prostredia, kde zostávajú veľmi dlho. V druhom prípade je cieľom návrhu obmedziť nebezpečné chemikálie v tetovacích farbách a permanentnom mejkape, aby sa znížilo riziko nádorových ochorení a negatívnych vplyvov na plodnosť a podráždenie pokožky.

infobox

ZELENÁ DOHODA KOMISIE - PODPORA OD ECHA

Zelená dohoda Komisie riadi spôsob, ako prispievať k zlepšeniu kvality vzduchu a vody, aby sa znížili riziká spôsobované nebezpečnými chemikáliami, priemyselnými emisiami, pesticídmi a látkami narúšajúcimi endokrinný systém a k tomu nový akčný plán obehového hospodárstva.

Databáza poznatkov ECHA a vysoko kvalitná, vedecká a operatívna práca, ako je stanovená v strategickom pláne agentúry, tvorí základ podpory udržateľnej inovácie, ktorá prispeje k cieľom zelenej dohody. Môže ísť o podporu v rozhodujúcich oblastiach, ako je napríklad obehové hospodárstvo, udržateľnosť, klimatická zmena alebo zabezpečenie životného prostredia bez toxických látok.

V roku 2019 sme stanovili, ako môže ECHA strategicky podporovať Komisiu pri zelenej dohode. Veríme, že naša práca dokáže priniesť synergiu a efektivitu pri vedeckých a technických úlohách v rôznych právnych systémoch EÚ. Právny rámec by sa tým nielen zjednodušil, ale aj posilnil, a to prostredníctvom:

- transparentného koherentného spôsobu vytvárania právnych predpisov EÚ o chemikáliách a bezpečnosti výrobkov v Európe,
- hodnotenia potenciálneho uplatnenia prístupu založeného na systéme jedna látka – jedna žiadosť,
- posudzovania skupiny podobných chemikálií s cieľom urýchliť riadenie rizík a dodať konzistentnosť
- a ustanovením vedeckej práce agentúry ako základu pri definovaní bezpečných hodnôt chemikálií a ochrane pracovníkov pred nádorovými ochoreniami a inými škodlivými vplyvmi.

ECHA môže zohrávať významnejšiu úlohu pri podpore konkurencieschopnosti európskeho priemyslu zaujatím rozhodnejšieho postoja pri kontrole dodržiavania zákonov o bezpečnosti chemikálií na hraniciach EÚ napríklad zdieľaním informácií s colnými orgánmi.

⁶ Úplná kontrola súladu je zameraná na najrelevantnejšie požiadavky na informácie na účely identifikácie látok vzbudzujúcich obavy. Takéto kontroly zahŕňajú minimálne genotoxicitu, toxicitu po opakovaných dávkach, prenatálnu vývojovú toxicitu, reprodukčnú toxicitu, karcinogenitu, dlhodobú toxicitu pre vodné prostredie, biodegradáciu a bioakumuláciu.

⁷ https://echa.europa.eu/documents/10162/21877836/final_echa_com_reach_evaluation_action_plan_en

- V súvislosti s oneskorením implementácie programu preskúmania biocídnych aktívnych látok na úrovni EÚ pripravila agentúra akčný plán s cieľom zvýšiť počet dokumentácií, ktoré členské štáty predložia na partnerskú kontrolu. V rámci tohto akčného plánu zintenzívnila ECHA spoluprácu s členskými štátmi a poskytuje im konkrétnu podporu pri finalizácii ich dokumentácie pre prijatie rozhodnutia.
- ECHA vytvorila rámec pre prijímanie nových úloh, ako je napríklad európsky vyhľadávač právnych predpisov o chemikáliách a v súčasnosti napríklad ad hoc úlohy týkajúce sa expozičných limitov v pracovnom prostredí. Tento rámec zohľadňuje mieru úspešného fungovania na základe existujúcich možností a štruktúr a ako dobre je možné integrovať nové úlohy do činností ECHA s cieľom podporiť celostnejší prístup zameraný na bezpečnejšie chemikálie.
- Riadiaca rada vykonala komplexné preskúmanie svojho fungovania a spôsobov práce, aby mohla pokračovať v určovaní strategického smeru a rozhodne viesť a spravovať agentúru.
- Preskúmali sme stratégiu a rámec integrovaného systému riadenia, aby sme podporili agentúru v dosahovaní jej priorít koherentnejším spôsobom. Táto stratégia stanovuje záväzky na vysokej úrovni, ktoré budú riadiť agentúru v nadchádzajúcich rokoch, a zároveň zjednocuje a spája rôzne prvky systému riadenia ECHA.

Nová organizačná štruktúra zavedená začiatkom roka 2019 zlepšila našu prepojenosť a uľahčila spôsoby práce založené na lepšej spolupráci, čím sa naše zameranie presunulo na existujúce právomoci v úlohách, v ktorých sme v posledných rokoch vytvorili synergie. Do analýzy našej štruktúry a hľadania spôsobov jej zlepšenia, aby lepšie slúžila potrebám našich zúčastnených strán, sme investovali významné množstvo zdrojov.

Keďže spotrebitelia si čoraz viac uvedomujú vplyvy chemikálií na každodenný život, vyvinuli sme komunikačnú stratégiu, ktorá nám pomôže nadviazať kontakt so záujemcami a naplniť potreby našich partnerov poskytovaním informácií založených na faktoch sformulovaných v relevantnom a jednoducho použiteľnom štýle.

Táto stratégia, ktorá je stredobodom znalostí o bezpečnosti chemikálií a právnych predpisov EÚ, nás usmerňuje pri vytváraní obsahu, ktorý budú využívať mienkotvorné médiá a zainteresovaní záujemcovia a znásobovaním budú šíriť povedomie o dôležitej práci, ktorú robíme.

EURÓPSKA CHEMICKÁ AGENTÚRA
P.O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, FÍNSKO
ECHA.EUROPA.EU